

Obsah

Předmluva	12
I. ÚVOD (prof. MUDr. V. Galanda, CSc.)	13
Pojem a historie dětského lékařství	13
Pojem dětského lékařství	13
Historie československé pediatrie	14
II. VÝVOJ ZDRAVÉHO DÍTĚTE (prof. MUDr. V. Galanda, CSc.) . .	17
Rozdělení dětského věku	17
Růst dítěte	19
Činitelé ovlivňující růst	19
Růst do délky	19
Hmotnost	20
Hlava	23
Mléčný chrup	24
Smyslový a psychický vývoj dítěte	26
Podmínky správného neuropsychického vývoje	27
Hodnocení neuropsychického vývoje	28
Výživa	32
Živiny	34
Sacharidy	35
Tuky	36
Bílkoviny	36
Voda	37
Minerální látky	38
Vitamíny a choroby z jejich nedostatku a přebytku	39
Avitaminóza A	39
Avitaminóza B ₁	40
Avitaminóza C — skorbut	41
Avitaminóza D — rachitis (křivice)	41
Hypervitaminóza D	44
Rachitida rezistentní na vitamín D	44
Přirozená výživa	45
Přednosti přirozené výživy	46
Péče o prsní bradavky v období těhotenství a kojení	47
Laktace	48

Mleziivo — kolostrum	48
Nedostatek mléka a obtíže při kojení	49
Překážky kojení	50
Překážky kojení ze strany matky	50
Překážky kojení ze strany dítěte	51
Životospráva kojící matky	51
Zákaz kojení	52
Pravidla kojení	53
Doplňování kojení	55
Přikrmování (smíšená výživa)	55
Odstavování dítěte	55
Sběrny mateřského mléka	56
Umělá výživa	56
Sušené mléčné přípravky a jejich příprava	57
Krupičná kaše	58
Ovocná a zeleninová jídla	58
Ovocná šťáva	58
Ovocná kaše	59
Zeleninový předkrm	59
Zeleninová polévka	59
Jidelní lístek uměle živého dítěte	60
Výživa v batolivém věku	61
Výživa dítěte v předškolním věku	63
Výchova při jídle	64
Společné stravování dětí	65
Hygiena novorozenců, kojenců a větších dětí	65
Hygiena novorozence a kojence (MUDr. J. Grossmann)	65
Hygiena a provoz na novorozeneckém a kojenecké oddělení (MUDr. J. Grossmann)	67
Péče o tělesnou čistotu v dětském věku	69
Denní režim a životospráva dítěte	70
Pobyt na čerstvém vzduchu a otužování	73
Výchova k hygienickým návykům	74
Hygiena v dětských zařízeních a ve škole	74
Význam tělesné výchovy	75
Imunita a imunizace	76
Očkování — aktivní imunizace	77
Základy klinické genetiky v pediatrii	79
Dědičné choroby vázané na pohlavní chromozóm X	82
III. CHOROBY DÝCHACÍHO ÚSTROJÍ (prof. MUDr. V. Galanda, CSc.)	84
Etiologie chorob dýchacích orgánů	85
Symptomatologie chorob dýchacích orgánů	86
Rýma — rinitida	88
Hnisavá rýma u novorozenců a kojenců a její komplikace	88
Choroby hltanu	89
Adenoidní vegetace	89
Angína	90
Choroby hrtanu	91
Vrozený stridor	91
Zánět hrtanu — laryngitida	91
Choroby průdušek	92
Zánět průdušek — bronchitida	92

Zánět průdušinek — bronchiolitida — bronchitis capillaris	92
Bronchiální astma	93
Záněty plic — pneumonie	94
Pneumocystová pneumonie	97
IV. CHOROBY ZAŽÍVACÍHO TRAKTU (prof. MUDr. V. Galanda, CSc.)	98
Nechutenství — anorexie	98
Zvracení	99
Pylorostenóza	100
Bolesti břicha	102
Zácpa — obstipace	103
Choroby dutiny ústní	104
Průjem — dyspepsie	105
Chronické poruchy výživy	108
Celiakie	110
Mukoviscidóza — cystická fibróza pankreatu	110
Megakolon	111
Colitis ulcerosa — vředový zánět tlustého střeva	112
Peptický vřed	112
Střevní paraziti	112
Enterobióza — oxyuriáza — nákaza roupy	112
Askaridóza — nákaza dětskými škrkavkami	113
Teniáza — nákaza tasemnicemi	114
V. CHOROBY KREVNÍ (prof. MUDr. V. Galanda, CSc.)	116
Anémie — chudokrevnost	117
Choroby bílé krevní složky	120
Leukémie — bělokrevnost	121
Hemoragické diatézy — choroby se zvýšenou krvácivostí	122
Hemoragické diatézy z poruchy cév	122
Hemoragické diatézy z poruchy trombocytů	123
Hemoragické diatézy následkem poruchy mechanismu krevní srážli- vosti	123
VI. CHOROBY OBĚHOVÉHO SYSTÉMU (prof. MUDr. J. Galanda, CSc.)	125
Vyšetřovací metody u dětí	125
Vrozené srdeční vady	127
Vrozené srdeční vady s cyanózou	127
Vrozené srdeční vady s možnou cyanózou (s levoprávním zkratem)	127
Vrozené srdeční vady bez cyanózy (bez zkratu)	128
Získané srdeční vady	128
Bakteriální zánět nitroblány srdeční — bakteriální endokarditida	128
Zánět srdečního svalu — myokarditida	129
Zánět osrdečníku — perikarditida	129
Srdeční slabost — srdeční insuficience	130
VII. CHOROBY IMUNOALTERAČNÍ (prof. MUDr. V. Galanda, CSc.)	132
Revmatická horečka	132
Revmatoidní artritida	135
Alergické choroby	136

Vznik alergické reakce	136
Kopřivka — urtikarie	137
Kojenecký ekzém	138
Alergické choroby dýchacích orgánů	139
Bronchiální astma	139
VIII. PORUCHY VNITŘNÍ SEKRECE A LÁTKOVÉ VÝMĚNY (prof. MUDr. V. Galanda, CSc.)	141
Choroby z nedostatečné činnosti předního laloku hypofýzy	142
Choroby ze zvýšené činnosti předního laloku hypofýzy	142
Choroby štítné žlázy	143
Hypotyreóza	143
Vrozená hypotyreóza	143
Získaná hypotyreóza	143
Struma	143
Hypertyreóza	144
Zánět štítné žlázy — tyreoiditida	144
Choroby nadledvin	144
Snížená funkce (hypofunkce) nadledvinové kůry	145
Zvýšená funkce (hyperfunkce) nadledvinové kůry	145
Nádory dřeně nadledvin	146
Poruchy činnosti pohlavních žláz	147
Zvýšená funkce pohlavních žláz	147
Snížená činnost pohlavních žláz	148
Hypogonadismus	148
Primární hypogonadismus u chlapců — eunuchoidismus	148
Sekundární hypogonadismus	148
Pravý hermafroditismus	148
Retence varlat	149
Tloušťka — obezita	149
Cukrovka — diabetes mellitus	151
Fenylketonurie	154
IX. CHOROBY LEDVIN A MOČOVÝCH CEST (prof. MUDr. V. Galanda, CSc.)	155
Zvláštnosti dětských ledvin a jejich funkce	155
Prudký zánět ledvin — akutní glomerulonefritida	156
Chronický zánět ledvin — chronická glomerulonefritida	157
Nefróza — nefrotický syndrom	158
Prudký zánět močových cest	159
Chronická pyelonefritida	160
Nádory ledvin	160
X. CHOROBY NOVOROZENCŮ (MUDr. J. Grossmann)	161
Změny v průběhu přizpůsobování (adaptace)	162
Hemoragická (krvácivá) choroba novorozenců	165
Choroby získané během nitroděložního života	166
Vrozené vývojové anomálie a vrozené nemoci	166
Vývojové poškození během nitroděložního života	166
Vývojové vady nervové soustavy	168
Anomálie dutiny ústní	170

Vrozené poruchy průchodnosti zažívacího traktu	171
Vývojové vady močových cest a pohlavních orgánů	172
Vývojové anomálie kostry	173
Vývojové anomálie končetin	173
Vrozené srdeční anomálie	174
Hemolytická choroba novorozenců	174
Poruchy související s porodem	178
Porodní traumatismus (poranění)	178
Poruchy dýchání (hypoxický syndrom)	180
Časný hypoxický syndrom	181
Pozdní hypoxický syndrom	185
Infekce	186
Infekce získané v těle matky před porodem	187
Vrozená příjice — syphilis congenita (lues)	187
Toxoplazmóza	188
Listerióza	188
Infekce získané během porodu a po narození	189
Infekce pupečního pahýlu a pupeční branky	189
Oční infekce	190
Tetanus novorozence	191
Průjmové choroby novorozenců	191
Sepse	191
 XI. CHOROBY KOŽNÍ (prof. MUDr. V. Galanda, CSc.)	 193
Opruzenina — intertrigo	194
Hnisavé choroby kůže — stafylodermie	195
Pemfigoid	195
Pseudofurunkulóza — kožní abscesy	195
Ektyma — rozpad kůže	196
Ritterova choroba — loupavý zánět kůže	197
Impetigo	197
Seboroická dermatitida	198
 XII. NEDONOŠENÉ DÍTĚ (prof. MUDr. V. Galanda, CSc.)	 199
Výskyt nedonošenosti a podíl nedonošených dětí na kojenecké úmrtnosti	200
Příčiny nedonošenosti	200
Vzhled a vlastnosti nedonošeného dítěte	201
Vývoj a prognóza dítěte s nízkou porodní hmotností	205
Péče o nedonošené děti	205
Zásady péče o nedonošené děti	205
Poporodní ošetření dítěte s nízkou porodní hmotností	206
Ochrana před infekcí	209
Krmení a výživa nedonošených dětí	209
Vlastnosti a povinnosti ošetřovatelek	212
 XIII. NÁHLÉ PŘÍHODY V DĚTSKÉM VĚKU (prof. V. Galanda, CSc.)	 213
Hyperpyrexie	213
Nervové záchvaty — křeče v dětském věku	214
Symptomatické křeče	215
Febrilní křeče — křeče při horečkách a infekcích	215
Tetanie	215

Padoucnice — epilepsie	216
Velký záchvat — grand mal	216
Malý záchvat — petit mal	216
Psychomotorické záchvaty	217
Neurotické záchvaty	217
Afektivní křeče	217
Tiky	218
Ileus	218
Aspirace	219
Kóma	220
Šok (kolaps)	221
Nehodovost v dětském věku a boj proti ní	222
Dopravní úrazy	222
Utonutí	222
Popáleniny a opařeniny	223
Udušení	223
Pády z výšky	223
Otravy a poleptání	224
Druhy nejčastějších otrav	226
Otrava alkoholem	226
Otrava amidopyrinem	226
Otrava anilinem	226
Otrava atropinem	227
Otrava barbituráty	227
Otrava salicyláty	227
Otrava benzínem, benzolem, petrolejem	227
Otrava fenoly	228
Otrava houbami	228
Otrava ovocnými jádry	228
Otrava námelem	228
Otrava a poleptání kyselinami a louhy	228
Otrava kysličníkem uhelnatým	229
 XIV. SOCIÁLNÍ PEDIATRIE (prof. MUDr. V. Galanda, CSc.)	 230
Základní demografické údaje	231
Některé základní pojmy související s porodem dítěte	232
Definice pojmu dětské úmrtnosti	232
Péče o nemocné děti a boj proti hospitalismu	234
Dětská zdravotnická zařízení	235
Začlenění zdravotních a ženských sester do péče o dítě	235
Organizace péče o dítě	236
Kojenecké ústavy	237
Stanice pro děti s nízkou porodní hmotností	237
Dětské domovy	238
Jesle	238
Dětské ozdravovny	239
Dětské odborné a lázeňské léčebny	239
Dispenzární péče o dítě (MUDr. M. Rusnák)	239
Dispenzarizace dětí	240
Včasně aktivní vyhledávání dětí	241
Evidence dispenzarizovaných	241
Poskytování vhodné léčby	241
Pravidelná kontrola zdravotního stavu dětí	242

Zabezpečování vhodných životních podmínek	242
Zvyšování zdravotního uvědomění rodičů a vychovatelů	242
Výkon dispenzární péče	242
Zařízení vykonávající dispenzární péči o děti	243
Skupiny dispenzarizovaných dětí	243
Hlavní zásady práce sestry v dispenzární péči	244
Úlohy sestry v dispenzární péči podle jednotlivých dispenzárních skupin	245
Péče o sociálně postižené děti	247
Význam a metody zdravotní výchovy v péči o dítě	248
Zaměření zdravotní výchovy	249
Organizace zdravotní výchovy	249
Zásady zdravotní výchovy	250
Specifické zásady zdravotně výchovné práce	250
Metody zdravotně výchovné práce	251
Metoda mluveného slova	251
Metoda tištěného slova	252
Formy založené na metodě tištěného slova	252
Názorné metody	252